

15.09.23
Укр.мова

Клас: 6-А (2гр.), 6-Б (1гр.)
Вч.: Харенко Ю.А.

П'ятнадцяте вересня
Класна робота

ЛЕКСИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА

ОДНОЗНАЧНІ ТА БАГАТОЗНАЧНІ СЛОВА

МЕТА УРОКУ:

- ✚ Навчитися пояснювати лексичне значення слова. Розрізняти лексичне значення та граматичне.
- ✚ Розпізнавати багатозначні слова, правильно вживати їх у мовленні.
- ✚ З'ясувати пряме та переносне значення слова, правильно використовувати його.
- ✚ Помічати та виправляти лексичні помилки.
- ✚ Збагачувати свій словниковий запас.

**СЛОВА МОЖУТЬ НАЗИВАТИ ОСІБ, ПРЕДМЕТИ,
ЯВИЩА
(УЧЕНЬ, БУДИНОК, ДОЩ)**

**ОЗНАКИ
(УЛЮБЛЕНИЙ, ВИСОКИЙ, РЯСНИЙ)**

**ДІЮ ЧИ СТАН
(БУДУВАТИ, СУМУВАТИ)**

**ОБСТАВИНИ
(ЗАЗДАЛЕГІДЬ, НЕСПОДІВАНО)**

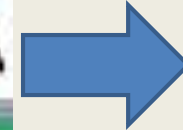
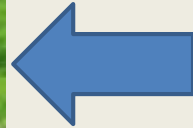
КОЖНЕ СЛОВО ЩОСЬ ОЗНАЧАЄ, МАЄ СВОЄ

ЛЕКСИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

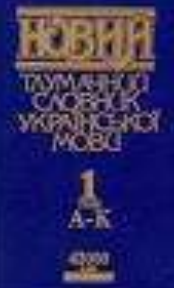

ЛЕКСИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА

Лексичне значення – це те, що означає слово

ДІМ - будівля,
призначена для
житла або
розміщення різних
установ

ЛЕКСИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА РОЗКРИВАЄТЬСЯ В ТЛУМАЧНИХ СЛОВНИКАХ

СПОСОБИ ПОЯСНЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ

1.

- Звернися до тлумачного словника.

2.

- Добери синонім.

3.

- Добери спільнокореневе слово.

ГРАМАТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА

Крім лексичного значення (ЛЗ), слово має ще й граматичне значення (ГЗ)

Великий
населений
пункт

ЛЗ

Містом

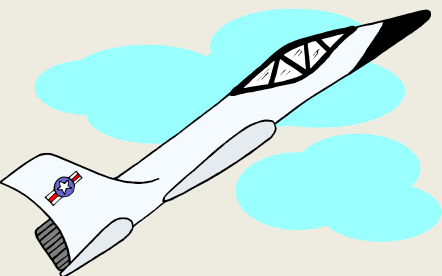
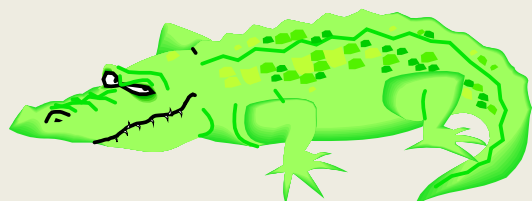
Іменник
середнього роду
в орудному
відмінку однини

ГЗ

ОДНОЗНАЧНІ ТА БАГАТОЗНАЧНІ СЛОВА

ОДНОЗНАЧНІ СЛОВА

В українській мові є слова, які називають лише один предмет, явище чи особу, мають одне – єдине лексичне значення

БАГАТОЗНАЧНІ СЛОВА

Слова виникають з одним лексичним значенням, але деякі з них можуть з часом набувати нових значень.

Слова, що мають два і більше значень, називаються багатозначними.

Яке слово повторюється у вірші?
Це однозначне слово чи багатозначне слово?

*Ось сонечко грає промінням на річці.
Сніг грає на сонці і сріблом іскриться.
Я граю в футбол, а сусід грає в “Кено”.
Матуся теж грає в театрі на сцені.
В оркестрі татусь грає на контрабасі.
Дідусь і онук грають в гру на терасі.*

О. Шибачев

ПОЯСНИ БАГАТОЗНАЧНІ СЛОВА!

КРИЛО

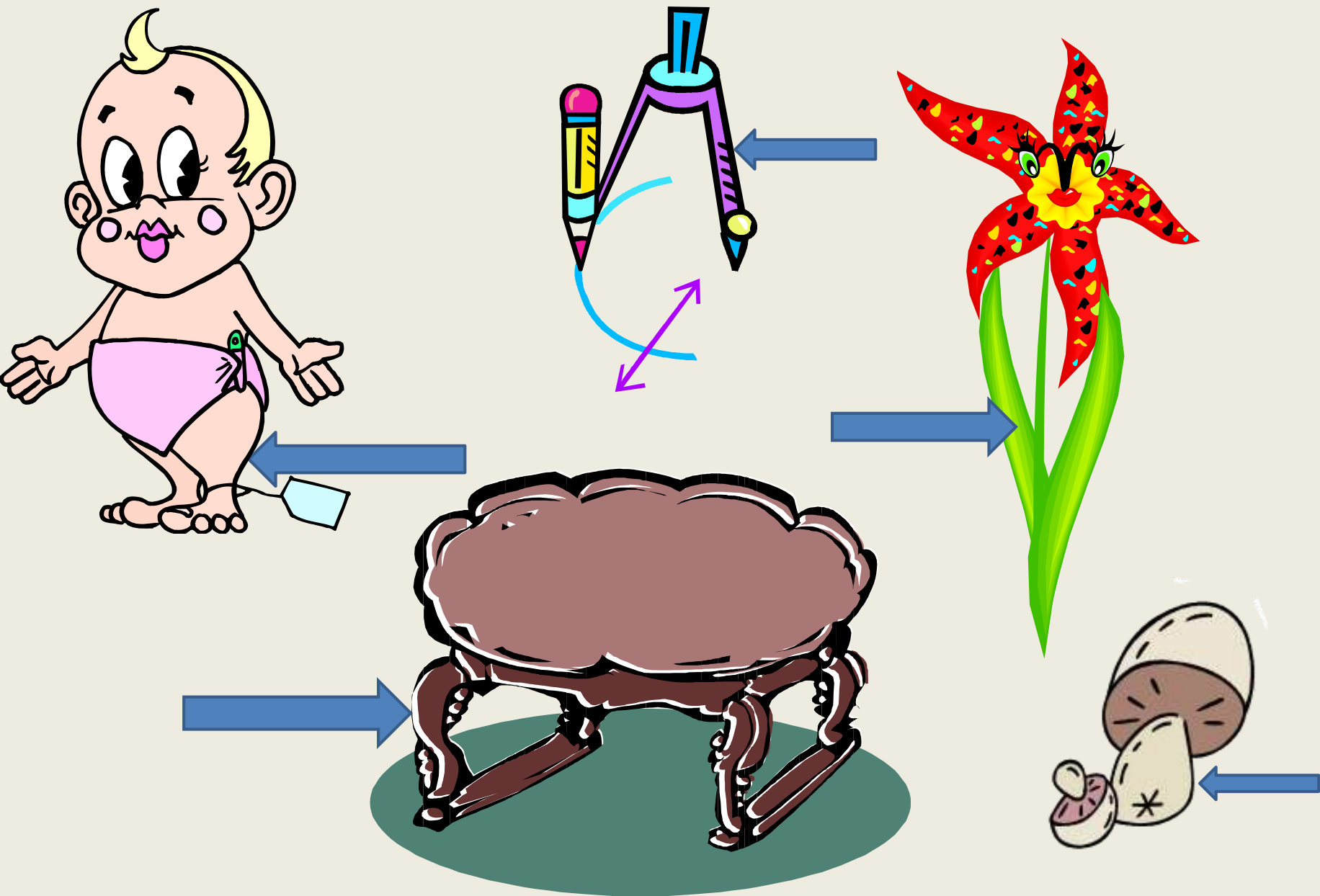

ХВІСТ

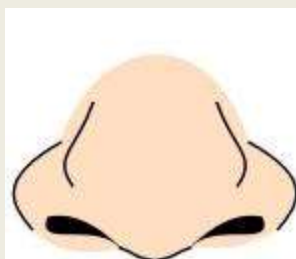
ДОРОГА - однозначне чи багатозначне слово?

На який предмет вказує стрілка?

А це що за предмети?

“ Стіл - предмет меблів у вигляді широкої горизонтальної дошки на високих опорах, ніжках .”

Поясни значення слова “ стіл ” у кожному випадку?

А це що за стіл?

ПРЯМЕ ТА ПЕРЕНОСНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛОВА

ПРЯМЕ ЗНАЧЕННЯ

Слова переважно
вживаються в
прямому значенні.

Слово, вжите у
прямому значенні, -
це його звична назва
(лексичне значення).

ПІДСНІЖНИК

ПЕРЕНОСНЕ ЗНАЧЕННЯ

Деякі слова вживаються
у переносному
значенні.

Слово, вжите у
переносному значенні,
- це образна назва,
перенесена з одних
предметів, явищ, дій
на інші за
подібністю.

ЦВІТЕ

ШЛЯХИ ПЕРЕНЕСЕННЯ ЗНАЧЕНЬ

ПОЯСНИ ПЕРЕНОСНЕ ЗНАЧЕННЯ СЛІВ

Золоті руки

Гострий язик

Злий вітер

УВАГА! ЛЕКСИЧНА ПОМИЛКА!

Вживання слів у невластивому їм значенні, уживання зайвих чи схожих слів, а також поєднання слів, які не сполучаються, вважається лексичною помилкою. На полях зошита позначається буквою Л.

Ви виходите на слідуючій остановці?

А ви сідайте на свободне місто.

Біля третини учнів у класі вчаться добре.

Подорож тривала дві неділі.

Л

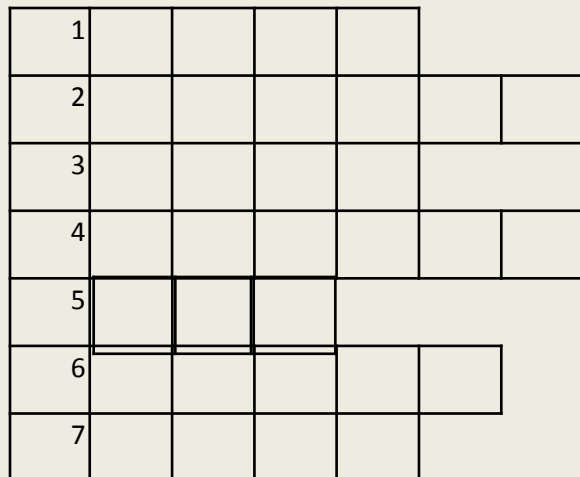
Л

Л

Л

ВИКОНАЙ ЗАВДАННЯ

1. Ледача людина.
2. Швидкий поїзд, автобус.
3. Вид фольклору.
4. Головне місто держави.
5. Куди відлітають птахи у холодну пору року.
6. Судно, в якому врятувався Ной.
7. Особа, яка написала твір.

**Розгадай кросворд
і отримай ключове слово.**

РОЗПОДІЛИ СЛОВА

Однозначні слова

Багатозначні слова

Горобець, рукав, **гострий**, світлий, айсберг,
крило, довгий, багатий, похмурий, **золотий**,
земля, диктант, весело, трактор, **м'який**,
суфікс, абетка, сонце, **летіти**.

*З виділеними словами склади
словосполучення так, щоб показати всі
можливі лексичні значення*

Зі словами гострий та голова склади максимальну кількість словосполучень, щоб вони вживалися у прямому та переносному значенні

Творче завдання

Уяви собі, що ти художник слова і потрапив або на величезне поле, де дозріває пшениця, або на море, коли заходить сонце, або у гай навесні, або у парк восени...

Добери словосполучення, які передають твої враження від побаченого і почутого.

Чи зміг би ти зробити це без слів у переносному значенні?

Зроби висновок про роль переносних значень слів у мові.

Закінчи речення...

Будь - яке слово має ... значення.

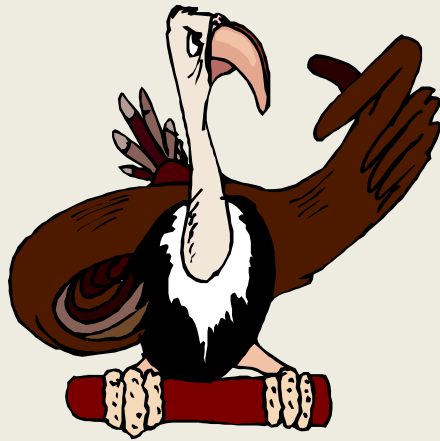
Деякі слова мають ... значень.

Однозначне слово - це слово

Багатозначним називаємо слово...

Переносне значення слова - це..

Основне лексичне значення слова є ...

Домашнє завдання

*Опрацювати конспект, вивчити
правила;*

*самостійно дібрати 10 слів з
багатозначним лексичним
значенням, скласти з ними
словосполучення.*

